

Jasmina Đorđević, profesor na Prirodno-matematičkom fakultetu u Novom Sadu je rukovodilac projekta Sinergija kulture i turizma: korišćenje kulturnih potencijala u manje razvijenim područjima, koji je počeo 1. marta 2011. godine, završava 28. februara 2014. godine, a sprovodi u okviru Programa za jugoistočnu Evropu. Tim povodom u prostorijama Privredne komore Vojvodine u Novom Sadu, organizovana je Nacionalna konferencija na kojoj je predstavljen projekat i dosadašnji rezultati i organizovan okrugli sto.

Konferenciji su prisustvovali predstavnici lokalnih zajednica, Sombor, Apatin, opština koje je bile pilot područje, od kojih su dobijeni signali šta bi i kako moglo da se preduzme u poslovnom rešavanju registracije njihovih usluga na terenu.

***Tri godine već traje ovaj projekat. Šta je sve u međuvremenu urađeno, kakve su bile akcije?**

-Radionice koje smo održali u Somboru i Apatinu su bile od presudnog značaja da čujemo šta misle ljudi koji se bave tom delatnošću, koji su njihovi problemi i predlozi za rešavanje. U međuvremenu, završili smo finalnu publikaciju je već izašla koja na engleskom jeziku, a na srpskom će izaći 15. decembra 2013. godine. U završnoj fazi smo u strategiji razvoja turizma za Sombor i Apatin, što će isto tako u pisanoj formi izaći do 28. februara sledeće godine. Povodom ovog našeg projekta imali smo Međunarodnu konferenciju u Grčkoj na Kritu, gde smo napravili zajedničku metodologiju kod svih šest država, koliko učestvuje na ovom projektu i ta metodologija će biti primenjiva i na druge prostore za vrednovanje kulturnih vrednosti određenih područja.

***Kakvi su rezultati na terenu?**

-Rezultati na terenu nisu idealni iz razloga što ovi ljudi imaju problem registracije. Ima ljudi koji žele da pružaju sve vrste usluga i stvarno željni i da sami ulože, ne traže neki veliki novac koliko traže pomoć kako da se registruju da zvanično mogu da se prezentuju svoje usluge na sajtovima tamošnjih turističkih organizacija i turističkih agencija. Oni ne mogu da se registruju bez nekih većih ulaganja i samim tim plaćanja poreza kojeg bi u ovoj delatnosti trebalo da bude oslobođeni, jer je to njima dodatna delatnost uz poljoprivredu ili nešto drugo. Trebalo bi da im pomognemo, omogućimo da i kod njih turisti dolaze, pošto nije u pitanju masovni turizam. Takvi objekti imaju neku drugu vrste potrošnje i sami gradovi i druga seoska naselja u okolini bi živela od toga.

***Kakva je neka poruka vaša ili apel nadležnima da se situacija u ovoj oblasti promeni?**

-Ovih dana slušamo najave vezane za ubrzano izdavanje građevinskih dozvola, pa apelujem na nadležne da u tim pravilnicima budu rešena i pitanja vezana za ovu vrstu turizma, da to bude vrlo jednostavno, da možete lako da postavite informativne table, da možete vrlo lako da

postavite klupe i razne druge objekte koji su u službi ove vrste turizma, koji neće narušavati ambijentalne vrednosti sredine gde se to postavlja, da za to ne treba neka duže procedura, silna papirologija, nego prosto samo da se dokaže da je to u skladu sa sredinom u kojoj se postavlja. To je trenutno najveći problem i naravno, kod registracija da prepoznaju da postoje i volonteri za koji bi se plaćao samo radni staž i socijalno, ne bi dobijali platu, što bi moglo puno da nam pomogne u takvim prostorima. Imate ljude koji su 3-4 godine pred penziju, koji ne mogu naći posao, a ovako nešto bi koristilo i njima i nama. Oni bi mogli da se brinu i dočekuju turiste i da mogu da im objašnjavaju mnogo toga, jer sa tim stvarima, običajima i na tom prostoru žive i najbolje su upućeni. To je uobičajena praksa u Italiji i mislim da bi i mi to mogli da primenimo i kod nas. Ono što je dobro treba kopirati i primeniti.

***Izabrali ste dve susedna opštine na severu Bačke, ali sa potpuno različitim sadržajima, mada u suštini svako i najmanje selo u Vojvodini ima svoje specifičnosti i moglo bi da odradi turističku ponudu. Kakvo je vaše viđenje Apatina i Sombora i okoline, u kom pravcu bi trebalo da idu i da se razvijaju?**

-Vojvodina je cela multietnična, a ovo je područje karakteristično po tome da je preko Apatina, svojevremeno došlo do naseljavanja Nemaca. Zato smo izabrali ova dva područja. Postoji velika razlika u strukturi stanovništva, različita etnička struktura po selima, različiti gastronomski običaji, različite vrste usluga i hrane na salašima i seoskim domaćinstvima. Postoji jako puno običaja, oni se među sobom uklapaju i s vremenom neke stvari su se modifikovale, ali su sačuvani, što su velike vrednosti. Apatin se nalazi u neposrednoj blizini Dunava, ima luku i mogli bi konačno da iskoristimo te brodove koji prolaze. Sa boljom animacijom i prikazivanjem vrednosti da odlaze i da posećuju makar na jedan dan, i to bi bila neka korist za lokalno stanovništvo. Tim turistima bi mogli da priredimo tradicionalni bački ručak, može da bude to i mađarski, nemački, zavisi ko šta voli, ko odakle dolazi, šta bi ko voleo da proba. Potrebno je samo napraviti uslugu, ponuditi je i izreklamirati. Bez reklame ne može vas niko naći, i ako ne možete naći i na internetu, ni u TO, ni u TA, pa kako vi mislite da neko poseti tako lep kraj. A što se tiče Sombora, pored kulturno-istorijskih spomenika, zaštićenog područja, ovaj grad nudi jako velike mogućnosti. Svako onaj ko provede i jedan dan u obilasku Sombora, biće bogatiji za mnoga saznanja.

***Ovaj projekat se završava 2014. godine. Ima li nagoveštaja za neke nove slične aktivnosti?**

-Mi planiramo posle ovoga uradimo prateći projekat. Tim projektom nećemo ponovo definisati aktivnosti, tj. posebne vrednosti nekih područja, već ćemo nastojati da u delo sprovedemo ono do čega smo došli. To znači da bi u tom roku već mogli da tražimo određeni novac od EU koji bi bio namenjen za izradu i postavljanje informativnih tabli, označavanja gde se određene kulturne vrednosti nalaze, isto tako da u zaštićenim područjima postavimo određene klupe i prigodne objekte, gde bi mogli da ostavljaju bicikli, kola, gde može da se uživa u prirodi. To je praksa i u Italiji i u Sloveni, u čitavoj Evropi. Zato bi taj drugi deo projekta koji se nastavlja, trebalo da omogući dobijanje određene količine sredstava da uradimo ono što smo konstatovali da sada ne postoji, a trebalo bi. Naravno, neće to biti milioni, ali bi u svakom slučaju, sa dobro isplaniranim budžetom mogli pokazati da nešto možemo da uradimo, da sv osetimo blagodet ovog projekta na kojem smo radili pune tri godine – zaključila je profesorka Jasmina Đorđević.

